

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง

ณิลาวันย์ งามเสงี่ยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

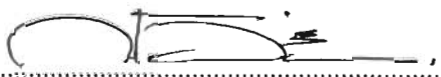
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

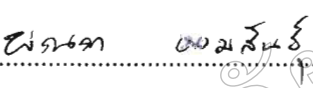
กุมภาพันธ์ 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

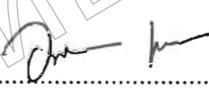
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ฉิลาวันย์ งามเสงี่ยม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

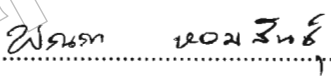

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม มูลเมือง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

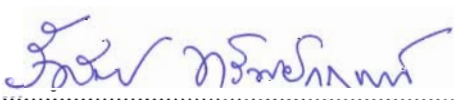

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เพ่าวัฒนา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม มูลเมือง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย จุลเมตต์)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม มูลเมือง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรนภา หอมสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อาภาพร เผ่าวัฒนา อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดลและคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงานทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนายอำม จังหวัดจันทบุรี ในการทดสอบเครื่องมือ ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านและนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ - 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบพระคุณ คุณแม่ณวลศรี สันทัสนะโชคและกำลังใจจากบุตร เพื่อนของข้าพเจ้าที่ให้กำลังใจและเป็นแรงผลักดันในการทำวิจัย ขอขอบคุณ นายแพทย์ฉลอง ควรหา ที่สนับสนุนให้ได้รับทุนในการศึกษาในครั้งนี้และเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองปูนทุกท่านที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ บพภกริ บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านาน

ฉัตรวันย์ งามเสงี่ยม

51920116: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย. ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์/ ปัจจัยทำนาย/ นักเรียนอาชีวศึกษา

ฉิลาวันย์ งามเสงี่ยม: ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ของนักเรียน

อาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง (FACTORS PREDICTING AIDS PREVENTIVE BEHAVIORS OF VOCATIONAL STUDENTS IN RAYONG PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:

นิคม มูลเมือง, Ph.D., พรนภา หอมสินธุ์, Ph.D. 125 หน้า. ปี พ. ศ. 2555.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 - 3 จำนวน 410 คนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเอดส์ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคเอดส์ การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการป้องกันโรคเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทักษะคิดต่อโรคเอดส์ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน การเข้าถึงสื่อ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคและคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79, .86, .84, .77, .60, .84, .83, .82, .81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดระยองมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ในระดับมาก ($M = 4.23$, $SD = 0.49$) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคเอดส์ การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการป้องกันโรคเอดส์ อายุ เพศ รายได้ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ($r = .092$ $p < .031$, $r = -.121$ $p < .007$, $r = .214$ $p < .001$, $r = -.285$ $p < .001$, $r = .085$ $p < .044$, $r = -.108$ $p < .015$, $r = -.321$ $p < .001$, ตามลำดับ) ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์เรียงตามลำดับได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน อายุ การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการป้องกันโรคเอดส์ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ โดยสามารถทำนายร้อยละ 20.7 ($R^2 = .103$ $p < .001$, $R^2 = .170$ $p < .001$, $R^2 = .192$ $p < .001$, $R^2 = .207$ $p < .007$)

ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนในการพัฒนาโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนอาชีวศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมกิจกรรมเพื่อให้ให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันโรคเอดส์และตระหนักถึงความรุนแรงของโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้น

51920116: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: AIDS PREVENTIVE BEHAVIORS/ PREDICTING FACTOR/ VOCATIONAL STUDENTS

NEELAWUN NGAMSANGEAM: FACTORS PREDICTING AIDS PREVENTIVE BEHAVIORS OF VOCATIONAL STUDENTS IN RAYONG PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: NIKOM MOONMUANG, Ph.D., PORNNAPA HOM SIN, Ph.D. 125 P. 2012.

This research aimed to examine the predictors of AIDS preventive behaviors among the vocational students in Rayong province. The sample comprised of 410 vocational students studying in the first to third year professional certificate program. The sample was selected by multistage random sampling. Data were collected from January to February 2011. The instruments of this study included the personal information questionnaire, and 9 scales of the perceived susceptibility of AIDS, the perceived severity of AIDS, the perceived barriers of taking preventive action of AIDS, the perceived self-efficacy in AIDS prevention, the knowledge of AIDS, the attitude toward AIDS, the friend conformity, the media accessibility and the AIDS preventive behaviors. The reliability of these questionnaires was analyzed using Cronbach's alpha coefficients and Kuder-Richardson (KR-20) which had .79, .86, .84, .77, .60, .84, .83, .82, .81, respectively. Data were analyzed by descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that AIDS preventive behaviors among the vocational students were rated at the high level ($M = 4.23$, $SD = 0.49$). The significant factors related to AIDS prevention were in the following: the perceived severity of AIDS, the perceived barriers of taking preventive action of AIDS, perceived self-efficacy in AIDS prevention, age, sex, income and friend conformity ($r = .092$ $p < .031$, $r = -.121$ $p < .007$, $r = .214$ $p < .001$, $r = -.285$ $p < .001$, $r = .085$ $p < .044$, $r = -.108$ $p < .015$, $r = -.321$ $p < .001$, respectively). The predictive factors in ordering including friend conformity, age, perceived self-efficacy in AIDS prevention, and perceived severity of AIDS could predict AIDS preventive behaviors accounted for 20.7 % in prediction ($R^2 = .103$ $p < .001$, $R^2 = .170$ $p < .001$, $R^2 = .192$ $p < .001$, $R^2 = .207$ $p < .007$).

These findings indicate that guideline for nurse practitioners. It could be used as a guideline to develop an AIDS prevention programs for vocational students, focusing on peer groups' participation. In addition, the activities for enhancing perceived self-efficacy in AIDS prevention and severity of AIDS should be promoted.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	11
ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคเอดส์.....	19
แนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ.....	22
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคเอดส์.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	51
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	51
ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ศึกษาและพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของ กลุ่มตัวอย่าง.....	59
ส่วนที่ 4 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	63
อภิปรายผลการวิจัย.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก.....	85
ภาคผนวก ข.....	87
ภาคผนวก ค.....	98
ภาคผนวก ง.....	100
ภาคผนวก จ.....	115
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	125

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสัดส่วน	40
2	ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	47
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล	52
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลด้านเพศสัมพันธ์	54
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปีจจัยที่ศึกษา	56
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์	58
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ	58
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถแห่งตน อายุ เพศ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับ โรคเอดส์ทัศนคติต่อโรคเอดส์ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน การเข้าถึงสื่อกับพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง	60
9	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง	61
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ และภาพรวม	116
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคเอดส์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายชื่อและภาพรวม	117
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคเอดส์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายชื่อและภาพรวม	118
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการ ป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายชื่อและภาพรวม	119
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายชื่อและภาพรวม	120
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายชื่อและภาพรวม	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการเข้าถึงสื่อของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม รายข้อและภาพรวม.....	122
17 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายข้อ.....	123
18 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปร.....	124

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบจำลองความเชื่อด้านสุขภาพ.....	27
3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง.....	39